

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ ____ ” _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ КОМУНАЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ БЛАГОУСТРОЮ
(НА ПРИКЛАДІ КП «ОДЕСТРАНСПАРКСЕРВІС»)»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Супряга Дар'я Вячеславівна

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Ковальов Анатолій Іванович

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах сучасного міста, сфера благоустрою відіграє важливу роль у створенні умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля. З підвищенням рівня автомобілізації постає питання удосконалення системи паркувального простору на базі діяльності комунальних підприємств. Зі збільшенням кількості автотранспортних засобів, особливо гостро постає проблема їх вільного пересування містом, уникнення перешкод вільного руху, зокрема припаркованих транспортних засобів, що, здебільшого, розташовані на проїжджій частині. У результаті цього виникають проблеми зниження пропускну здатності вулично-дорожньої мережі, зростання кількості ДТП, а також збільшення затримок транспортних засобів. Тому, виникає необхідність у розробці основних напрямків удосконалення діяльності підприємств благоустрою у сфері паркувального простору з урахуванням існуючої транспортної інфраструктури міста, базуючись на успішному досвіді зарубіжних підприємств.

У сучасній літературі питанню благоустрою міста присвячені праці О. С. Безлюбченко, О. В. Завального, О. П. Ігнатенко, Є.В. Пряхіна, Т. О. Черногорова. Благоустрій автомобільних доріг досліджено у працях наступних науковців: І. В. Вітринська, О. Б. Кошлатий, Т. П. Литвиненко. Організацію діяльності підприємств міського благоустрою описано у праці О.І. Славути. У праці О. А. Ткачук описано особливості організації дорожнього господарства. Питання удосконалення паркування висвітлено у працях таких авторів: О. О. Холодова, П. М. Саньков, Троян О. А., Баранівська А. С. та інші.

Очевидно, що існує проблема відсутності комплексного підходу щодо особливостей функціонування підприємств благоустрою у сфері організації паркувального простору. При огляді та аналізі літератури було також виявлено, що роль паркувального простору у благоустрою та інфраструктурі міста взагалі ігнорується.

Мета роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти функціонування та розвитку підприємств сфери благоустрою.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- визначити особливості функціонування комунальних підприємств сфери благоустрою;
- з'ясувати шляхи розвитку комунальних підприємств сфери благоустрою;
- дослідити міжнародний досвід функціонування підприємств благоустрою у сфері організації паркувального простору;
- охарактеризувати комунальне підприємство «Одестранспарксервіс»;
- проаналізувати основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства;
- проаналізувати зовнішнє середовище функціонування комунального підприємства;
- запропонувати напрямки підвищення ефективності господарської діяльності підприємства;

- обґрунтувати проект побудови паркінгу;
- спрогнозувати показники господарської діяльності КП «Одестранспарксервіс».

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування перспектив розвитку комунальних підприємств сфери благоустрою, на прикладі КП «Одестранспарксервіс».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів процесу обґрунтування перспектив розвитку комунальних підприємств сфери благоустрою.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань в роботі використовувались методи логічної абстракції, а саме аналізу та синтезу при дослідженні аспектів функціонування комунальних підприємств сфери благоустрою; метод розрахунку, табличний та графічний методи при аналізі та відображенні показників фінансово-господарської діяльності підприємства. При побудові кореляційно-регресійної моделі розрахунку проводились з використанням програмних продуктів «Excel» та «Statistica».

Інформаційна база дослідження. У якості інформаційних джерел були використані нормативно-правові акти України, що регламентують діяльність підприємств сфери благоустрою, наукові публікації українських та зарубіжних науковців, що досліджують аспекти розвитку комунальних підприємств сфери благоустрою, навчальна література, офіційні дані Державної служби статистики України, Інтернет-джерела, фінансова звітність та інші внутрішні документи КП «Одестранспарксервіс».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (54 найменувань) та 7-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 121 сторінка. Основний зміст викладено на 91 сторінці. Робота містить 35 таблиць, 10 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами проведених досліджень опублікована стаття: Супряга Д. В. Аналіз зовнішнього середовища функціонування комунального підприємства «Одестранспарксервіс» в науковому студентському віснику факультету економіки та управління підприємництва.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти функціонування комунальних підприємств сфери благоустрою»** розглянуто особливості функціонування комунальних підприємств сфери благоустрою, з'ясувані шляхи розвитку комунальних підприємств сфери благоустрою, досліджено міжнародний досвід функціонування підприємств благоустрою у сфері організації паркувального простору.

У другому розділі **«Аналіз фінансово-господарської діяльності комунального підприємства «Одестранспарксервіс»** охарактеризовано комунальне підприємство «Одестранспарксервіс», проаналізовані основні показники фінансово-господарської

діяльності підприємства, розглянуто зовнішнє середовище функціонування комунального підприємства.

У третьому розділі **«Обґрунтування шляхів розвитку КП «Одестранспарксервіс»** визначені пріоритетні напрямки розвитку господарської діяльності комунального підприємства, обґрунтовано проект побудови паркінгу, спрогнозовані показники господарської діяльності КП «Одестранспарксервіс».

ВИСНОВКИ

1. Визначено, що комунальні підприємства сфери благоустрою створюються територіальною громадою в особі міської ради, якій вони підпорядковані, підзвітні та підконтрольні. Господарська діяльність, доходи та витрати комунального підприємства координуються та контролюються адміністраціями міста.

2. З'ясовано, що у зв'язку із стагнацією підприємств благоустрою вагомого значення набуває формування інструментарію інвестиційного забезпечення: бюджетне фінансування; факторинг; лізинг; кредитні ресурси; грантові кошти; приватні інвестиції; державно-приватне партнерство; зовнішні позики за програмами міжнародних організацій; спільне фінансування інвестиційних проектів тощо.

3. Досліджено, що у європейських країнах управління зони паркування надається як муніципальним (комунальним) підприємствам, так і приватним компаніям. Провідні країни орієнтовані на децентралізацію паркувального простору, що сприяє розвантаженню центральної частини міста. Проводяться роботи із потужного технічного та технологічного оснащення паркувальних майданчиків та паркінгів.

4. Охарактеризовано комунальне підприємство «Одестранспарксервіс», що створене відповідно до рішення Одеської міської ради від 22.11.2011 №1534-VI з метою вдосконалення організації дорожнього руху, впорядкування існуючої в місті Одесі організації робіт з паркування. Основними послугами комунального підприємства є оформлення договірних відносин з операторами, виготовлення схем розміщення майданчиків та, надання консультаційних послуг, у тому числі населенню міста Одеса.

За типом організаційна структура підприємства являє собою лінійну. До організаційної структури підприємства входять планово-договірний відділ, відділ служби експлуатації та контролю, юридичний відділ, канцелярія, бухгалтерія, керівництво.

5. Проаналізовано що, у 2014 році підприємство зазнало збитків, тому показники фінансово-економічного стану відхиляються від норми і є від'ємними. За період 2015-2018 роки у результаті дієвих заходів, комунальне підприємство «Одестранспарксервіс» вийшло на прибутковий рівень діяльності, та за всіма показниками має позитивну динаміку та поліпшення фінансово-економічного стану. КП «Одестранспарксервіс» є ліквідним та платоспроможним, але має низький рівень рентабельності, на рівні 1,7% у 2018 р.

6. У результаті аналізу зовнішнього середовища виявлено що, у місті Одеса організація паркувального простору є на нижчому рівні, ніж в інших містах України, зокрема у Києві та Дніпрі, де впроваджені сучасні технології сплати послуг. У м. Київ, комунальне підприємство є єдиним оператором. При цьому КП «Одестранспарксервіс» має ресурсну базу у вигляді людського та фінансового капіалу, що є потужною базою для розвитку.

7. При дослідженні усіх сфер діяльності КП «Одестранспарксервіс» були виявлені невирішені проблеми в фінансовій сфері, зокрема: підвищення рівня витрат, їх низька рентабельність; зниження обсягів чистого прибутку, низька рентабельність діяльності підприємства. Для їх вирішення рекомендується оптимізація витрат, розрахунок економічно обґрунтованої калькуляції вартості надання послуг; розробка проектів побудови паркінгу, передання частини паркувальних майданчиків на баланс підприємства, узаконення частини паркувальної площі. Від останнього, надходження на рахунок підприємства становитимуть 4,5 млн. грн на рік. Окрім того, необхідні дії щодо поживлення інвестиційної та інноваційної активності, удосконалення організації праці, оновлення та модернізації основних засобів та покращення екологічної ситуації у місті Одеса.

8. Обґрунтовано проект побудови паркінгу за адресою вул. Академіка Вільямса, 55/1, величиною в 800 машино-місць. На реалізацію проекту побудови паркінгу необхідно залучити 71,45 млн. грн, з яких 30% виділяється місцевою владою, решта 70% приватними інвесторами. Планується реалізація 75% машино-місць за ціною 132000 грн за машино-місце. Сумарний чистий прибуток за три роки становитиме 19,59 млн. грн, що розподіляється пропорційно частки вкладу. Надходження до бюджету міста становить 5876325 грн.

Річні поточні витрати на обслуговування паркінгу становитимуть 3,17 млн. грн у перший рік функціонування, у другий – 3,24 млн. грн, у третій – 3,31 млн. грн. При цьому, КП «Одестранспарксервіс» отримує у перший рік функціонування паркінгу 61 тис. грн, у другий рік 65 тис. грн, у третій рік 69 тис. грн. Ціна утримання паркінгу для власників авто становить 750 грн/міс. Відтак, сумарний чистий дохід приватних інвесторів від утримання паркінгу становить 650544.3 грн.

Період окупності становить 48 місяців. Чистий приведений дохід проекту становитиме 8,2 млн. грн. Індекс прибутковості матиме значення 1,14. Внутрішня норма доходності (рентабельності) становитиме 31,44%. Можна стверджувати, що проект є ефективним. Найбільш впливає на значення NPV фактор ціни, обсяги збуту, обсяги інвестицій.

9. При проведенні кореляційно-регресійного аналізу, були виявлені щільні зв'язки між чистим доходом підприємства та кількістю автомобілів у місті Одеса і, відповідно, обсягів площі паркувального простору. Побудована модель має вигляд: $y = -14.411 + 0.012001x_1 + 0.003065x_2$. Побудовану модель можна вважати надійною, точною із щільними зв'язками. При прогнозуванні кількості автомобілів на рівні 143487 одиниць та площі на рівні 572855,55 м кв., чистий дохід підприємства у 2019 році становитиме 3463,39 тис. грн. При проведенні

інтервального прогнозу у 2019 р. виявлено, що з достовірністю 95% верхня межа ЧД становить – 3670,72 тис. грн, нижня межа – 3256,50 тис. грн. При прогнозуванні кількості автомобілів на рівні 194289 одиниць та площі на рівні 629317,74 м кв., чистий дохід підприємства у 2020 році становитиме 4246.11 тис. грн. При проведенні інтервального прогнозу у 2020 р. виявлено, що з достовірністю 95% верхня межа ЧД становить – 4594,21 тис. грн, нижня межа – 3898,55 тис. грн.

АНОТАЦІЯ

Супряга Д.В., «Обґрунтування перспектив розвитку комунальних підприємств сфери благоустрою (на прикладі КП «Одестранспарксервіс»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти функціонування комунальних підприємств сфери благоустрою та шляхи їх розвитку, міжнародний досвід функціонування комунальних підприємств благоустрою у сфері організації паркувального простору. Подано характеристику комунального підприємства «Одестранспарксервіс» та проаналізовано основні показники фінансово-господарської діяльності, проведено огляд зовнішнього середовища. Запропоновані напрямки розвитку КП «Одестранспарксервіс», надано обґрунтування проекту побудови паркінгу та прогноз показників господарської діяльності на основі побудованої математичної моделі.

Ключові слова: благоустрій, комунальне підприємство, організація паркування, аналіз фінансово-господарської діяльності, перспективи розвитку, економічне обґрунтування, кореляційно-регресійний аналіз, прогноз.

ANNOTATION

SupriahaDaria, «Substantiation of prospects of development of municipal enterprises of the sphere of improvement (on the example of ME "Odestransparkservice")»

Thesis for Master degree in specialty «Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges» under the program «Economics, Planning and Business Management». – Odessa National Economic University. – Odessa, 2019.

Thesis deals with the theoretical aspects of functioning of utility companies in the sphere of beautification and ways of their development, international experience of functioning of utility companies of improvement in sphere of organization of parking space. The characteristics of the utility company «Odestransparkservice» were presented and the main indicators of financial and economic activity were analyzed, the external environment was reviewed. The directions of development of utility company "Odestransparkservice" was offered, the justification of the project of construction of a parking lot and the forecast of indicators of economic activity on the basis of the constructed mathematical model were provided.

Keywords: beautification, utility company, parking organization, analysis of financial and economic activity, prospects of development, economic justification, correlation-regression analysis, forecast.